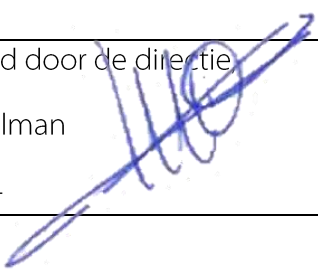

Energiemanagementplan

Goedgekeurd door de directie

M.S.L. Heuvelman

26 april 2024

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Beleid van Heuvelman Ibis	4
3	CO ₂ -prestatieladder.....	5
4	Verschillende scopes.....	5
5	Energiemanagement.....	6
6	Reductiedoelstellingen en maatregelen	8
7	Communicatie	9
	Bijlage A: Reductiedoelstellingen en maatregelen - bedrijfsgebonden.....	10
	Bijlage B: Communicatieplan	12
	Bijlage C: Matrix datakwaliteitscontroles volgens PDCA.....	14

1 Inleiding

Het klimaat verandert doordat de temperatuur op aarde stijgt. Dat komt doordat er steeds meer broeikasgassen zoals CO₂ in de lucht komen. Wetenschappers zijn het erover eens dat de mens grotendeels verantwoordelijk is voor de opwarming van de aarde.

De aarde warmt op en dat heeft gevolgen voor het klimaat. Het broeikaseffect wordt versterkt door de hoeveelheid broeikasgassen in de lucht. Opwarming is niet te stoppen, maar gaat minder hard als we wereldwijd minder CO₂ uitstoten.

Van nature komen er broeikasgassen zoals CO₂ voor in de atmosfeer. Dat is maar goed ook, want anders zou het op aarde veel kouder zijn. Broeikasgassen zorgen ervoor dat de warmte van de zon wordt vastgehouden.

Zonder broeikasgassen zou het hier gemiddeld -18 graden Celsius zijn. Door de broeikasgassen is het gemiddeld 15 graden Celsius. Daardoor is het leven op aarde zoals we dat nu kennen, mogelijk.

De laatste 250 jaar zijn er veel meer broeikasgassen in de atmosfeer gekomen. Die houden extra warmte vast, waardoor sinds 140 jaar de temperatuur stijgt. Wetenschappers noemen dit het 'versterkte broeikaseffect'. De meeste mensen hebben het gewoon over 'het broeikaseffect' als ze over de opwarming van de aarde praten. Maar eigenlijk bedoelen ze dan het extra broeikaseffect.

De mens is de belangrijkste oorzaak van de opwarming van de aarde. Sinds de industriële revolutie stoten we steeds meer broeikasgassen uit. We gebruiken fossiele brandstoffen (olie, kolen en gas) in fabrieken, energiecentrales, om ons huis te verwarmen en voor vervoer. We kappen op grote schaal bossen waarbij CO₂ vrijkomt. En we houden steeds meer koeien, schapen en geiten voor vlees en zuivel. Door al deze activiteiten zit er nu 40 procent meer CO₂ in de lucht dan 250 jaar geleden.

Door de opwarming van de aarde verandert ons klimaat. Dat heeft allerlei gevolgen: de zeespiegel stijgt bijvoorbeeld, het weer wordt extremer (hevige regenbuien, meer hittegolven), en sommige delen van de aarde worden droger.

CO₂ is de afkorting van koolstofdioxide. Het wordt ook wel koolzuurgas genoemd. Het is opgeslagen in fossiele brandstoffen (aardolie, steenkolen, aardgas) en komt weer vrij bij het verbranden. CO₂ is ook opgeslagen in bomen en komt weer vrij als het hout verbrand wordt of wegrot.

Van alle broeikasgassen die de mens uitstoot, is CO₂ het belangrijkste. Ruim de helft van het versterkte broeikaseffect wordt veroorzaakt door CO₂. Methaan staat met 16% op de tweede plaats. Waterdamp is ook een belangrijk broeikasgas, maar de mens brengt dit niet zelf in de lucht.

2 **Beleid van Heuvelman Ibis**

De directie van Heuvelman Ibis streeft naar continuïteit in haar bedrijfsvoering. Hierbij vindt zij het van groot belang dat door deze bedrijfsvoering het milieu zo min mogelijk wordt belast. Continue reductie van CO₂-uitstoot door bewust energimanagement is één van de mogelijkheden om dit streven na te komen. De reductiedoelstellingen en hoe Heuvelman Ibis denkt deze doelstellingen te bereiken, worden beschreven in het “Energiemanagementplan”.

Heuvelman Ibis heeft de ambitie om de hoeveelheid CO₂-uitstoot in de komende jaren te reduceren. In dit energimanagementplan (opgesteld conform NEN-EN-ISO 50001) is beschreven hoe Heuvelman Ibis denkt deze reductie te realiseren, in overeenstemming de CO₂-prestatieladder.

Heuvelman Ibis is zich ervan bewust dat de bedrijfsvoering invloed heeft op het milieu. Om de effecten van het handelen van Heuvelman Ibis inzichtelijker te maken, is ervoor gekozen om deel te nemen aan de CO₂-prestatieladder, met als uiteindelijke doelstelling de CO₂-uitstoot te reduceren. Om deze doelstelling te kunnen realiseren, is het nodig om de huidige CO₂-uitstoot in kaart te brengen.

Op gebied van milieu is het beleid van Heuvelman Ibis erop gericht om de omgeving te beschermen en zo minimaal mogelijk te belasten als gevolg van de activiteiten. Door te voldoen aan de compliance verplichtingen en door een maximale inspanning te leveren om CO₂-emissie tot een minimum te reduceren wordt vervuiling van het milieu zoveel als mogelijk voorkomen.

3 CO₂-prestatieladder

De CO₂-prestatieladder is een belangrijke stimulans voor Heuvelman Ibis om de organisatie voor duurzaamheid concreet te maken. De CO₂-prestatieladder helpt ons om inzicht te krijgen in onze CO₂-uitstoot en om reductie van CO₂-uitstoot aan te pakken. Hierbij gaat om zowel reductie van CO₂-uitstoot bij Heuvelman Ibis maar ook reductie in de ketensamenwerking, dus bij opdrachtgevers en toeleveranciers.

De CO₂-prestatieladder kent 5 niveaus, opklimmend van 1 naar 5. De plaats van een bedrijf op de CO₂-prestatieladder wordt bepaald door het hoogste niveau waarop het bedrijf aan alle eisen voldoet. Heuvelman Ibis is sinds juli 2012 gecertificeerd. Het CO₂-bewust certificaat is gepubliceerd op de website van Heuvelman Ibis.

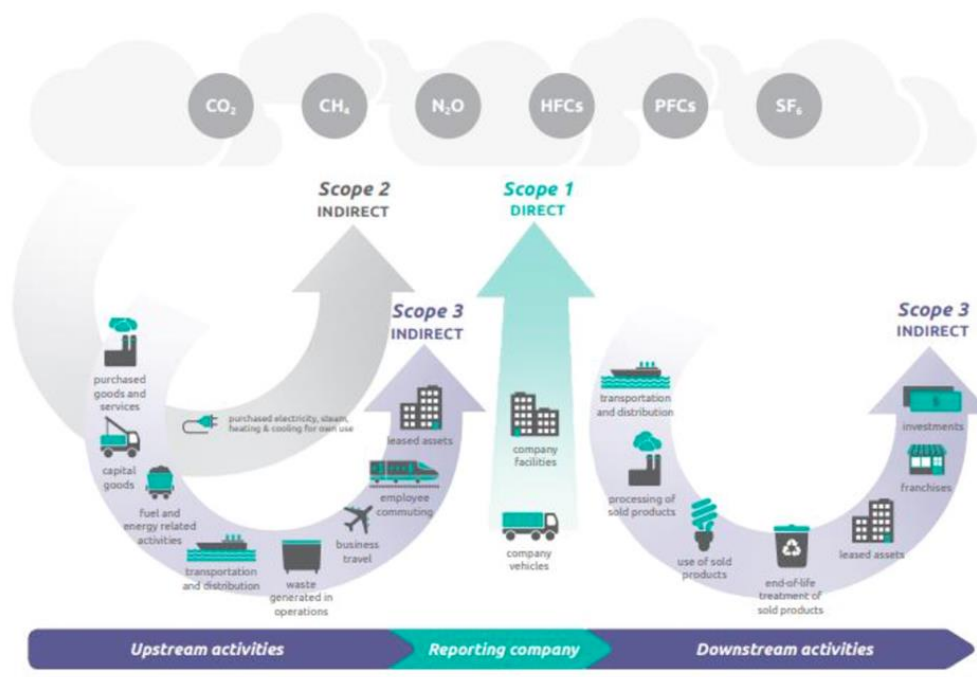
De CO₂-prestatieladder kan door overheidsinstanties en bedrijven worden gebruikt bij aanbestedingen. Een hogere plaats op de CO₂-prestatieladder kan dan worden beloond met een concreet voordeel in het aanbestedingsproces in de vorm van een fictieve korting op de inschrijfprijs.

4 Verschillende scopes

De CO₂-prestatieladder kent directe emissies (scope 1 emissies) en indirecte emissies (scope 2 en scope 3). Scope 1 emissies zijn emissies die worden uitgestoten door installaties die eigendom zijn van Heuvelman Ibis, dus uitstoot als gevolg van de verbranding van fossiele brandstoffen (gasolie, diesel, benzine) door onze schepen, kranen en auto's. Ook het verbruik van gas voor verwarmingsinstallaties valt onder scope 1.

Scope 2 emissies zijn emissies die ontstaan door de opwekking van elektriciteit door elektriciteitscentrales. Ook uitstoot als gevolg van het gebruik privé auto's voor de zaak en van het openbaar vervoer valt onder scope 2.

Hieronder is het scopediagram uit het handboek van de CO₂-prestatieladder weergegeven.

5 Energiemanagement

In dit energiemangementplan wordt beschreven hoe Heuvelman Ibis van plan is om het beleid effectief om te zetten in concrete acties. Continue verbetering wordt bewerkstelligd door het toepassen van de "Deming cyclus", of wel plan-do-check-act. Zie figuur hiernaast.

Dit energiemangementplan is van toepassing op Heuvelman Ibis. Dit energiemangementplan is getekend door de hoogst verantwoordelijke persoon van Heuvelman Ibis en daarmee onderschreven door het hoger management. De directie van Heuvelman Ibis is verantwoordelijk voor het vaststellen van het energiebeleid en het beschikbaar stellen van voldoende middelen om het beleid uit te voeren.

Energiemanagement is het middel om uiteindelijk de doelstellingen te realiseren en concreet de CO₂-uitstoot te verminderen. Energiemanagement is geïntegreerd in het KAM-systeem van Heuvelman Ibis BV en is opgenomen in de beleidsverklaring welke door de directie is onderschreven. Vermindering van CO₂-uitstoot is een direct gevolg van vermindering van energieverbruik. De doelstellingen zijn allen gebaseerd op het verminderen van energieverbruik. De verantwoordelijkheden en taken van de functionarissen die bij de CO₂-prestatieladder betrokken zijn, zijn integraal in het KAM-systeem van Heuvelman Ibis BV opgenomen en maken derhalve deel uit van het KAM-handboek. De methode van energiebeoordeling is beschreven in het kwaliteitsmanagementplan.

Heuvelman Ibis is sinds het jaar 2007 gecertificeerd volgens de CO₂-prestatieladder. De huidige certificeringsperiode is in juli 2022 aangevangen.

Ieder semester wordt voor de gehele organisatie waar de CO₂-prestatieladder voor van toepassing is (Heuvelman Ibis Holding BV – dit zijn de organisatorische grenzen) de uitstoot aan CO₂ bepaald. Door dit te doen wordt de CO₂-uitstoot inzichtelijk en kan een trend worden waargenomen. De resultaten van de halfjaarlijkse metingen worden beschreven in het document CO₂-inventarisatie, met een verdeling per scope en gerapporteerd op de website van Heuvelman Ibis en op SKAO (communicatie).

Op basis van de halfjaarlijkse CO₂-inventarisatie wordt een voortgangsrapportage samengesteld. Deze wordt beoordeeld door de directie, in samenwerking met de KAM manager (het "Energie Actie Team" – EAT), of de energieprestaties liggen in de lijn van de verwachtingen, dit zijn de reductiedoelstellingen. In geval van een negatieve afwijking (er is dan een trend gaande dat er meer CO₂ wordt uitgestoten dan was voorzien), wordt onderzoek gedaan naar de oorzaak van deze negatieve afwijking. Vervolgens worden, afhankelijk van de aard en mate van de afwijking corrigerende en eventuele preventieve maatregelen vastgesteld om de afwijking te verminderen respectievelijk in de toekomst te voorkomen.

Ieder semester, wanneer de halfjaarlijkse uitstootcijfers bekend zijn, worden door het EAT de energieprestaties opnieuw beoordeeld en doelstellingen (SMART) opnieuw vastgesteld en zo nodig bijgesteld. Bij het proces van herbeoordelen van prestaties en herbenoemen van doelstellingen wordt zowel de (interne) organisatie beschouwd (bijvoorbeeld het vereenvoudigen van administratieve processen, na ingrijpende veranderingen in faciliteiten, activiteiten, systemen of apparatuur, of het beter specificeren van energiestromen) als ook de omgeving en externe issues

(bijvoorbeeld eisen van opdrachtgever of wijzigingen in wet- en regelgeving). Identificatie van kansen, ontwikkelingen en risico's dus.

De omvang van de organisatie volgens de vigerende versie van het handboek CO₂-prestatieladder (3.1 / 22 juni 2020) is middelgroot).

Eens per jaar wordt door een interne auditor een interne audit op de CO₂-prestatieladder uitgevoerd. De interne auditor wordt aangewezen door de KAM-coördinator. Deze interne audit wordt opgenomen in de auditplanning. Tijdens de interne audit wordt beoordeeld of conform de procedures welke betrekking hebben op de CO₂-prestatieladder wordt gehandeld. De resultaten van de interne audit worden aan de directie kenbaar gemaakt.

6 Reductiedoelstellingen en maatregelen

(Handboek CO₂-prestatieladder 3.1 / 3.B.2)

In Bijlage A zijn in matrixvorm de doelstellingen ten behoeve van de vermindering van het energieverbruik weergegeven inclusief de wijze van realisatie (maatregelen). Dit is te beschouwen als een plan van aanpak voor het bedrijf. De doelstellingen zijn bepaald door de directie, het is de taak van de KAM-coördinator om als door de directie aangewezen gedelegeerd verantwoordelijke, de voortgang te bewaken van de realisatie door middel van meten en monitoren. Ten behoeve van de realisatie van de doelstellingen heeft de directie een budget vrijgemaakt om de benodigde tijd voor personeel, materieel en middelen ter beschikking te stellen. In Bijlage A is weergegeven hoe de te nemen maatregelen worden geïmplementeerd en hoe zowel interne en externe communicatie van de maatregelen plaatsvindt.

Jaarlijks neemt Heuvelman Ibis stelling in met een onderbouwing van de gekozen reductiedoelstellingen. De reductiedoelstellingen zijn gebaseerd op interne calculaties en beleidsbeslissingen en hebben als uitgangspunt “doen wat mogelijk is binnen het budget en de technische mogelijkheden”. De maatregelen die worden genomen om de reductiedoelstellingen te bewerkstelligen zouden daarmee voldoende moeten zijn. Een vergelijk met sectorgenoten geeft de conclusie dat Heuvelman Ibis een middenmoter is.

Voor de projecten die aan Heuvelman Ibis worden gegund waarop CO₂-gerelateerd gunningvoordeel is verkregen, wordt een apart plan van aanpak (project specifiek) opgesteld en gepubliceerd op de website van Heuvelman Ibis.

7 Communicatie

(Handboek CO₂-prestatieladder 3.1 / 3.C.1 / 3.C.2 / 5.C.3)

Heuvelman Ibis BV beschikt over een communicatieplan waarin is beschreven hoe zowel de interne als externe doelgroepen de structurele communicatie met betrekking tot (reductie van) CO₂-uitstoot plaatsvindt. De interne doelgroep bestaat uit alle medewerkers van Heuvelman Ibis BV, met inbegrip van de directie. De externe doelgroep bestaat uit opdrachtgevers, leveranciers, onderaannemers en combinanten (actief benaderde partijen) en overige geïnteresseerden/belanghebbenden (welke de website van Heuvelman Ibis BV kunnen raadplegen). De partijen welke actief worden benaderd, ontvangen een digitale nieuwsbrief. Het doel van structurele communicatie is het informeren van de omgeving met betrekking tot de actuele stand op de CO₂-prestatieladder en de doelstellingen. Zie bijlage B voor het communicatieplan. Het communicatieplan wordt jaarlijks bijgesteld.

Bijlage A: Reductiedoelstellingen en maatregelen - bedrijfsgebonden

	Reductiedoelstelling	Maatregelen	Tijdspad	Verantwoordelijkheden en taken
Scope 1-emissies	Vermindering van CO ₂ -uitstoot ten gevolge van de verbranding van gasolie tot 10 % in het jaar 2026 ten opzichte van het jaar 2021.	Vervangen van kranen en schepen door moderne (stage 5 en tier 4 final) exemplaren met een lager brandstofverbruik. De CO ₂ -uitstoot (brandstofverbruik) van de motoren wordt als inkoopcriterium meegewogen. Oude schepen/scheepsmotoren worden vervangen voor nieuw(er). Bij aanschaf van bedrijfswagens rekening houden met CO ₂ -uitstoot, meer elektrische auto's.	Meetmomenten zijn halfjaarlijks in maart en september.	Hoofd Technische Dienst in overleg met directie voor investeringen en het behalen van de doelstelling. KAM-coördinator voor periodieke monitoring en verslaglegging aan directie.
Scope 2-emissies	Vermindering van CO ₂ -uitstoot ten gevolge van het verbruik van elektriciteit tot 5 % in het jaar 2026 ten opzichte van het jaar 2021.	In de periode t/m 2025 wordt het kantoor van Heuvelman Ibis voorzien van zonnepanelen en worden in de gebouwen op de werf de conventionele verlichting vervangen voor Ledverlichting. Voor zowel medewerkers als bezoekers worden er laadpalen geplaatst.	Meetmoment zijn halfjaarlijks in maart en september.	Directie voor initiëren van energiebesparende maatregelen. KAM-coördinator voor jaarlijkse monitoring en verslaglegging aan directie.
Scope 3-emissies	Besparing van 5% in 2026 t.o.v. 2021 in scope 3 t.g.v. de CO ₂ -uitstoot het transport van stortsteen	Bij een bestelling van minimaal 2500ton stortsteen wordt in de offerteaanvraag duurzaamheid als selectiecriterium opgenomen. De volgende zaken worden meegenomen in de beoordeling:	Meetmoment zijn halfjaarlijks in maart en september.	Afdeling inkoop voor uitvoeren van de maatregelen. KAM-coördinator voor periodieke monitoring en verslaglegging aan directie.

		- MKI van de betreffende bouwstof en het transport - Middel van vervoer: type vervoer (schip/as), grootte van vervoer, type brandstof Wat doet de leverancier aan zuinig rijden / varen, trainingen e.d.		
	Besparing van 5% in 2026 t.o.v. 2021 in scope 3 t.g.v. de CO2-uitstoot van het transport en de verwerking van staal.	Bij een bestelling van minimaal 100ton staal wordt in de offerteaanvraag duurzaamheid als selectiecriterium opgenomen. De volgende zaken worden meegenomen in de beoordeling: - MKI van de betreffende bouwstof en het transport - Middel van vervoer: type vervoer (schip/as), grootte van vervoer, type brandstof Wat doet de leverancier aan zuinig rijden / varen, trainingen ed.	Meetmoment zijn halfjaarlijks in maart en september.	Afdeling inkoop voor uitvoeren van de maatregelen. KAM-coördinator voor periodieke monitoring en verslaglegging aan directie.

Bijlage B: Communicatieplan

	Doelgroep/deelnemers	Middel	Planning/ frequentie	Boodschap	Verantwoordelijkheden	Registratie
Intern	Medewerkers	Interne nieuwsbrief	2x per jaar (april en oktober)	Informatie over het duurzaamheidsbeleid, stand van zaken m.b.t. reductiedoelstellingen, energiemangementplan en positie op CO ₂ -prestatieladder. Projecten met gunningsvoordeel.	KAM-coördinator stelt tekst samen. Directie geeft goedkeuring en is verantwoordelijk voor de inhoud. Secretariaat stelt de nieuwsbrief op en verspreid deze.	Digitaal (HR Cobra)
	Projectleiding, uitvoering, medewerkers betrokken bij projecten met gunningvoordeel.	Werkoverleg / bouwvergadering	Afhankelijk van afspraak met opdrachtgever	Informatie over de reductiemaatregelen en voortgang van de reductie-acties.	De projectleider initieert de overleggen.	Notulen
	Leiding Technische Dienst, Staalbouw, Operationeel en Technisch Directeur	Operationeel overleg	Iedere 2 weken	Vertalen van beleid naar concrete reductie-acties, bespreken voortgang, monitoring van de acties.	Operationeel en Technisch directeur zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en opvolging.	Notulen
	Management	KAM-overleg	Eens per kwartaal	Voortgang bespreken behalen doelstellingen en besluiten nemen op strategisch niveau.	Directie initieert overleg. KAM-coördinator informeert directie en management. In gezamenlijkheid worden eventuele bijstellingen vastgesteld.	Notulen
	Directie/vennoten/aandeelhouders	KAM-bespreking	Jaarlijks (januari)	Directiebeoordeling van voorgaand jaar, doelstellingen, plan van aanpak.	KAM-coördinator initieert overleg. Directie is vertegenwoordigd.	Notulen

	Doelgroep	Middel	Frequentie	Inhoud	Verantwoordelijkheden en taken	Registratie
Extern	Opdrachtgevers (Rijkswaterstaat, Provincies, Waterschappen, Gemeenten, Nutsmaatschappijen en particulieren).	Website Heuvelman Ibis Website SKAO	Minimaal eens per halfjaar.	CO ₂ -footprint, energiebeleid, doelstellingen, positie op de CO ₂ -prestatieladder, energiemangementplan, reductiemaatregelen	De directie stelt de inhoudelijke communicatie samen. De PR-functionaris plaatst in samenwerking met de KAM-functionaris de informatie op de website en de SKAO.	Digitaal
	Bevoegde gezagen, vergunningverleners (Omgevingsdienst Groningen)		Bij projecten met gunningsvoordeel bij start werk, tussentijds en bij einde werk.	Projecten waarbij CO2-gerelateerd gunningsvoordeel is verkregen, inclusief vermelden van de reductiedoelstellingen en maatregelen.	Voor projecten is de projectleider verantwoordelijk voor het inzichtelijk krijgen van de reductiedoelstellingen, -maatregelen en -voortgang. Publicatie gaat in samenwerking met de KAM-functionaris.	
	Partners, combinanten, onderaannemers, concurrenten (B2B)					
	Leveranciers					
	Brancheorganisaties (Bouwend Nederland, Vereniging van Waterbouwers, Cumela)					
	Maatschappelijke groeperingen / NGO					
	Omwonenden en andere belangstellenden					

Bijlage C: Matrix datakwaliteitscontroles volgens PDCA

Activiteit	Taak	Toelichting/resultaat	Frequentie	Uitvoerende
Scope 1-emissies: Inventariseren van hoeveelheden op basis van facturen brandstofleveranciers en gasleverancier.	Per leverancier en per type brandstof (vloeibaar en gas) de hoeveelheden in kaart brengen.	Het moment van verbranding van de brandstof is niet gelijk aan het moment van inkoop of facturering. Uitgangspunt is echter moment van facturering. Bij een consequente werkwijze is dit systeem accuraat. Bij gas de jaarrekening corrigeren naar volledig kalenderjaar. Het resultaat wordt opgenomen in het document CO2-inventaris.	Eénmaal per halfjaar (in maart en in september)	Administrateur
Scope 2-emissies: Inventariseren van hoeveelheden op basis van rittenstaten en facturen van electriciteitsleverancier. Inventariseren de gereisde afstanden met openbaar vervoer.	Per leverancier (elektriciteit) de hoeveelheden in kaart brengen. Km van rittenstaten en OV-afstanden.	Bij elektriciteit de jaarrekening corrigeren naar volledig kalenderjaar. De rittenstaten worden steekproefsgewijs gecontroleerd met routeplanningsprogramma. Gebruik van OV wordt steekproefsgewijs gecontroleerd met routeplanning (trein) en vliegtickets (vliegtuig). Het resultaat wordt opgenomen in het document CO2-inventaris.	Eénmaal per halfjaar (in maart en in september)	Administrateur
Op basis van de geïnventariseerde emissiegegevens een vergelijk maken met de eerder opgestelde doelstellingen.	Vaststellen of de doelstellingen zijn behaald.	De CO2-emissies van voorgaand kalenderjaar worden gecorrigeerd naar het aantal gewerkte uren door het operationeel personeel en vervolgens vergeleken met de doelstelling.	Eénmaal per jaar (in maart)	KAM-coördinator

Activiteit	Taak	Toelichting/resultaat	Frequentie	Uitvoerende
Op basis van de geplande doelstellingen wordt gemonitord of de implementatie conform plan verloopt	Status actualisatie van voortgang implementatie maatregelen	De implementatie van de SKAO-maatregellijst (aangevuld met eigen maatregelen) wordt beoordeeld op realisatie. Bij geconstateerde afwijkingen wordt de oorzaak onderzocht en passende corrigerende en eventueel preventieve herstelmaatregelen genomen. Zonodig wordt het energiemangementplan aangepast. Bijstelling van reductiedoelstellingen.	Eens per kwartaal	KAM-coördinator met technisch en operationeel directeur
Controle op energiestromen, reductiemogelijkheden, energiebeoordeling, doelstellingen, emissie-inventaris, energiemangement actieplan	Uitvoeren onafhankelijke interne controle	Het resultaat van de onafhankelijk interne controle is een actueel verslag.	Eénmaal per jaar (in maart)	Interne controleur
Onderzoeken of managementsysteem voldoet aan eisen certificeringsschema en of er overeenkomstig wordt gewerkt. Ook wordt beoordeeld of er verbeteringen in het managementsysteem mogelijk zijn.	Uitvoeren interne audit	Het resultaat is een auditverslag. Het verslag wordt verspreid naar de directie, de resultaten worden opgenomen in de KAM-directiebeoordeling.	Eénmaal per jaar (in maart, volgens auditplanning)	KAM-coördinator
De rekentool op de SKAO website invullen om te beoordelen wat de stand van zaken is met betrekking tot conformiteit aan het certificeringssysteem.	Uitvoeren zelfevaluatie	Het resultaat is de ingevulde SKAO rekentool lijst. Bij onvoldoende resultaat actie ondernemen.	Eénmaal per jaar (in maart)	KAM-coördinator